

کار تیمی در مدارس با رویکرد شکوفایی

ویژه مجتمعی آموزشی الغدیر
منطقه ۱۲ آموزش و پرورش

دکتر کامبیز باغبان

اردیبهشت ۱۳۹۶

تیم (Team) چیست؟

□ تیم متشکل از مجموعه ای از افراد است که :

- هدف مشترکی دارند.
- به شدت به یکدیگر و فعالیت های متقابل وابسته اند
- دارای تخصص ها یا قابلیت های ویژه هستند.
- خود را نسبت به تحقق اهداف مشترک متعهد و پاسخگو میدانند.

تیم

ویژگیها

گروه

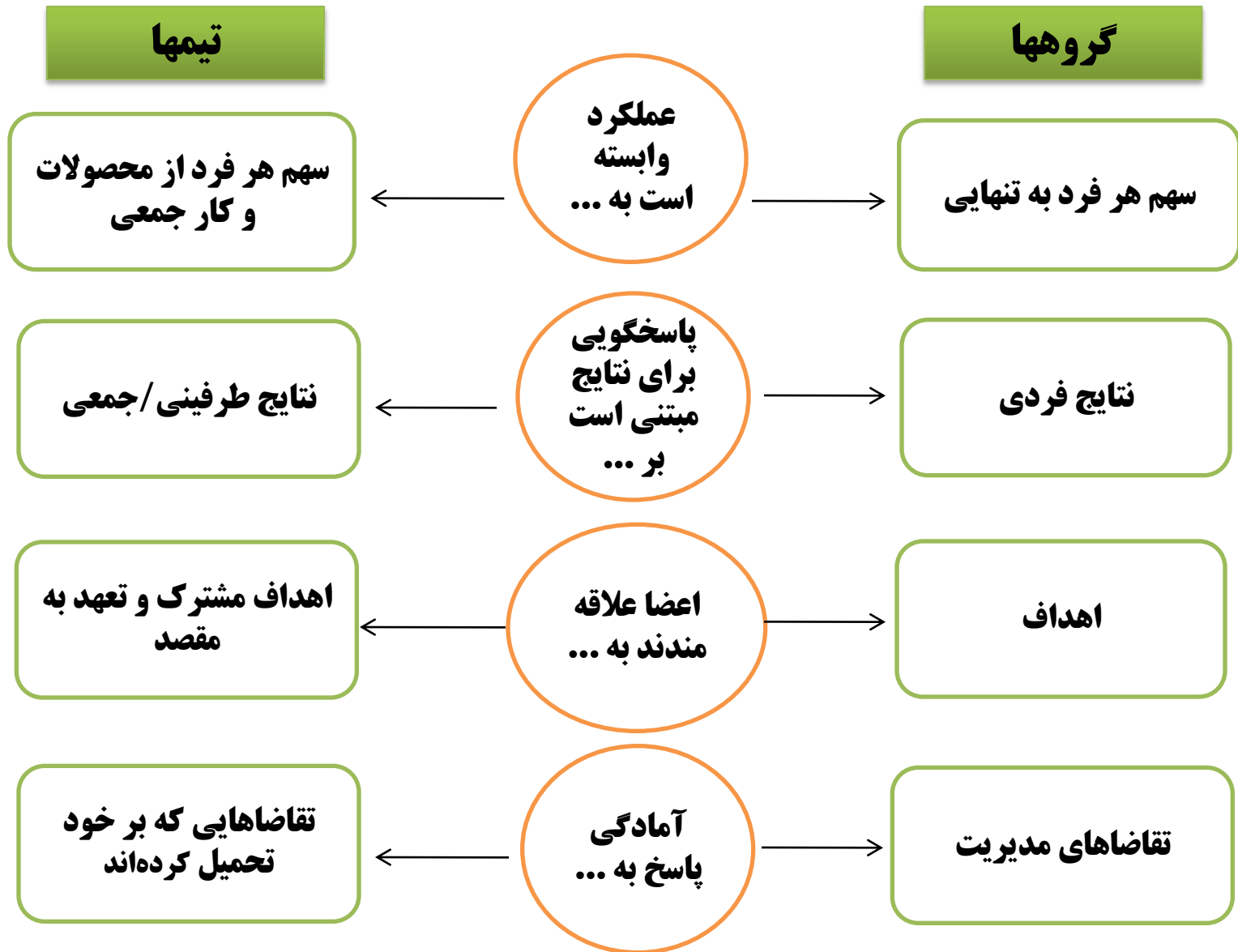
قوی

ارزشهای مشترک
وابستگی متقابل
احساسات ابراز شده
تعهد و پایبندی
مهارت‌های اجتماعی
هماهنگی
جدیت
اعتماد
حل اختلاف
حرف شنوی
اتفاق نظر
همکاری

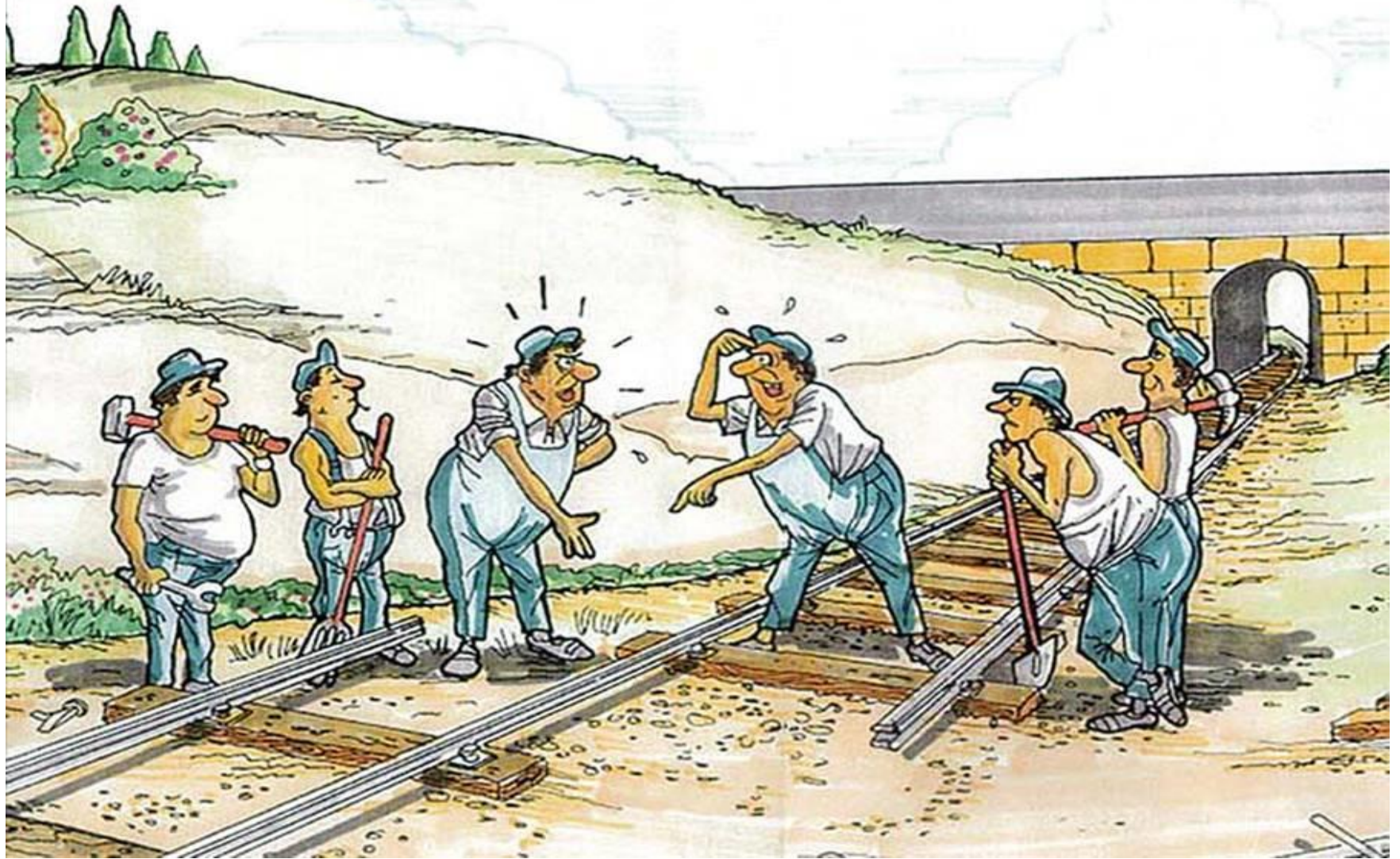
نسبتاً "ضعیف"

تمرکز بر فرآیندهای جمعی

تمایز تیم از گروه

Team Work

ابتدا و انتهای پل جانبازان که تاکنون (سال 1386) حدود 3 میلیارد تومان برای آن هزینه شده، 50 سانتی متر اختلاف سطح دارد و به هم نمی رسد!

تبدیل افراد به اعضای تیم

گزینش

آموزش

پاداش

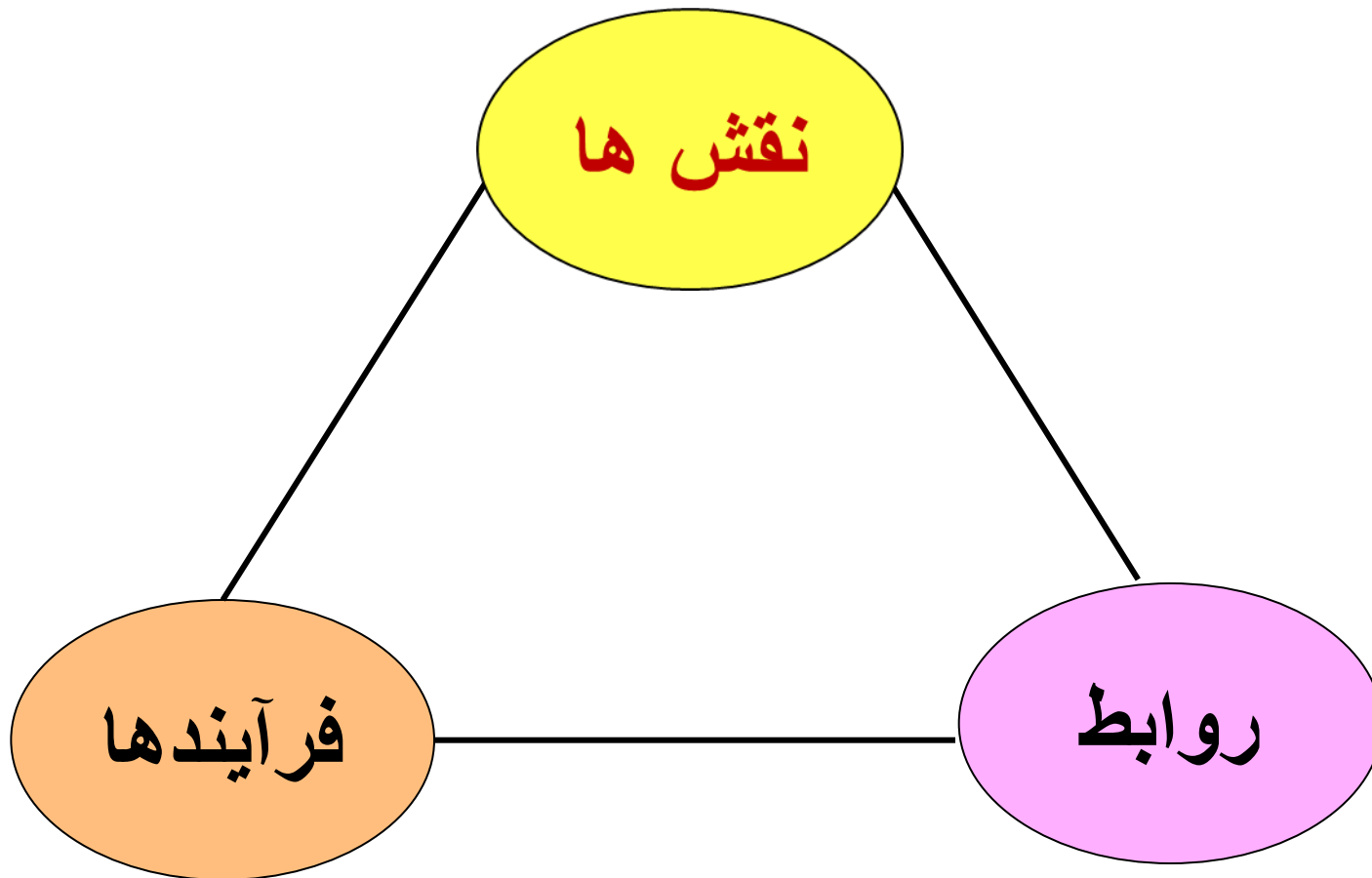

مسائل فرا روي كار تيمى

مسائل فرا روي کار تیمی

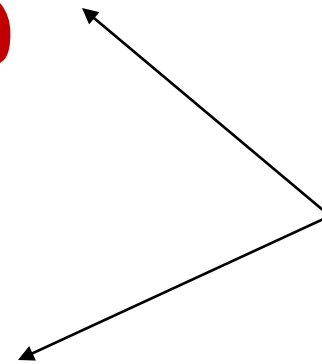
نقش چیست؟

مجموعه ای از رفتارهایی است که مشخصه افراد در یک بافت اجتماعی خاص هستند.
(وجود رفتارهای نسبتاً استاندارد)

تکلیفی (وظایف در دست اقدام)

نقشها

اجتماعی هیجانی

مسائل مربوط به نقش ها در تیم:

- اعضای تیم از یکدیگر چه انتظاراتی دارند؟
- آیا این انتظارات مشترک می باشند و باهم همخوانی دارند؟
- آیا اهداف تک تک افراد با اهداف تیم هماهنگ می باشد؟
- آیا نقش های تیمی باعث بروز اختلاف می شوند؟

سنجش نقش های تیمی

نقش های تیمی

- تیم نیازی به این ندارد که برای هر نقش یک فرد را قرار دهد.
  - معمولاً اعضای تیم یک نقش را دو یا چند بار ایفا می کنند.
  - تیمهای موثر معمولاً برای هر نقش خاص یک فرد را معین می کنند.
-

تفسیر آزمون نقش های تیمی

معرفی مدل نقش تیمی

بلبین در سال ۱۹۸۱ در دانشکده مدیریت هنلی انگلستان کتابی با عنوان "تیمهای مدیریت، چرا شکست خورده یا موفق می شوند؟" و در سال ۱۹۹۳ کتاب "نقش تیمها در کار" را منتشر کرد.

رفتار افراد در تیمهای کاری را به ۹ گروه (نقش) دسته بندی می کند.

نقشهای تیمی ویژگیهای رفتاری است که افراد بهنگام کار در سازمان / مدرسه یا تیم از خود نشان می دهند.

نقشها واجد ویژگیهای شخصیتی و کارکرد مشخصی هستند که آگاهی از آنها می تواند به سازمانها / مدارس در روند تشکیل تیمهای کاری و پروژه ای اثربخش کمک رساند.

با توجه به ویژگیها و تواناییهای اعضای تیم، می توان موفقیت یا شکست آنها را پیش بینی کرد. و با تجزیه و تحلیل نقاط ضعف و ایجاد تغییرات لازم، وضعیت تیمهای ناموفق را به طور گسترده ای بهبود بخشید.

نقش‌های تیمی

Plant	ایده پرداز (PL)
Resource Investigator	منبع یاب (RI)
Coordinator	هماهنگ کننده (CO)
Shaper	شکل دهنده / وادارکننده (SH)
Monitor Evaluator	ناظر / ارزیاب (ME)
Team Worker	گروهی کار (TW)
Implementer	مجری / عمل گرا (IMP)
Completer-Finisher	تمام کننده (CF)
Specialist	متخصص (SP)

طبقه بندی نقش‌ها

نقش‌های کاری

- تمام کننده (CF)
- مجری (IMP)
- وادار کننده (SH)

نقش‌های اجتماعی

- هماهنگ کننده (CO)
- منبع یاب (RI)
- گروهی کار (TW)

نقش‌های فکری

- ناظر / ارزیاب (ME)
- ایده پرداز (PL)
- متخصص (SP)

مجریان/عمل گرایان Implementers

ویژگی های شخصیتی :

- عمل گرا و تا حد زیادی خود کنترل و منظم هستند .
- وظیفه شناس و توجهشان معطوف به گروه است و کمتر به دنبال تعقیب علایق خود هستند .
- عمل گرایان ممکن است فاقد خود انگیختگی و بسیار سرسخت باشند .
- کارکرد :
- قابل اعتماد و با پشتکار هستند .
- تاثیر گذار هستند و قوه ی درك موارد مناسب و امکانيپذير را دارند .
- تنها آنچه را مورد نیاز است انجام مي دهند .

ویژگی های شخصیتی :

- توانایی در ترغیب دیگران به کار در راستای اهداف مشترک.
- پختگی ، رازداری و قابل اعتماد بودن آنها ، باعث می شود اغلب به عنوان نماینده انتخاب شوند .
- در روابط بین فردی ، سریعاً " استعدادهاي فردي را تشخیص می دهند و از آنها در تعقیب مقاصد گروه استفاده می کنند .
- اغلب حس احترام دیگران را بر می انگیزند .

کارکرد :

- در گروهی که افراد آن توانایی ها و خصوصیت های شخصیتی گوناگونی دارند ، حضور هماهنگ کننده ها مناسب است.
- آنها با همکارانی که همرتبه و یا در مقامی نزدیک به آنها هستند بهتر کنار می آیند تا با رتبه های پایین تر.
- شعار آنها شاید " مشورت همراه با کنترل " باشد.
- اغلب به حل خونسردانه مشکلات اعتقاد دارند .
- در برخی شرکت ها هماهنگ کننده ها و ادارکنندگان به دلیل داشتن شیوه های مدیریتی متضاد در معرض برخورد با یکدیگر قرار می گیرند .
- هماهنگ کنندگان در تیم های مدیریتی به عنوان رئیس در نظر گرفته می شوند.

ویژگی های شخصیتی :

- بسیار مهیج با انرژی عصبی و شدیداً نیازمند موفقیت هستند .
- بسیار برون گرا و پر اشتیاق هستند .
- دوست دارند دیگران را رهبری کنند و مایل به برنده شدن هستند .
- تمایل دارند دیگران را وادار به فعالیت کنند .
- اگر مانعی بر سر راه قرار گیرد راهی برای حل آن به هر قیمت و یا فرار از آن پیدا می کنند .
- سرسخت و مدعی هستند و در برابر هر شکلی از نا امیدی ، پاسخی شدیداً احساسی از خود بروز می دهند .
- خود رأی هستند و فاقد قوه فهم بین فردی می باشند .
- این نقش رقابتی ترین نقش تیمی می باشد .
- کارکرد :
- عموماً مدیران خوبی می شوند زیرا ایجاد فعالیت می کنند و تحت فشار پیروز می شوند .
- در زندگی بخشیدن به تیم بسیار عالی هستند و در گروه هایی که پیچیدگی های سیاسی ، روند کارها را کند می کند حضور آنها مفید است .
- برای ایجاد تغییرات لازم مناسب هستند و به اتخاذ تصمیم های غیر معمول اهمیت نمی دهد .
- سعی دارند برای تصمیمات و فعالیت های گروه شکل و قالب تعیین کنند .
- در تضمین اعمال مثبت ، مؤثرترین فرد گروه محسوب می شوند .

ویژگی های شخصیتی :

- **مبتکر و مخترع** هستند و می توانند تا حد زیادی خلاق باشند .
- نقطه نظراتی را ایجاد می کنند که موجب پیشرفت های اساسی می گردد .
- اغلب ترجیح می دهند **به تنهایی و با حفظ فاصله از دیگر اعضای تیم فعالیت کنند** و این کار را با استفاده از نیروی تخیل خود و عمل کردن به روشی غیر قراردادی انجام می دهند .
- شدیداً " اهل **انتقاد و تمجید** هستند .
- نظرات آنها اغلب **تندرو و بی قید و بند** است .
- **مبتکر ، باهوش و خلاق** هستند .
- ممکن است در **برقراری ارتباط با افرادی که طول موج های متفاوتی دارند** ، ضعیف باشند .

کارکرد :

- امتیاز اصلی يك ایده پرداز ، **ارائه ی پیشنهادهاي جدید و حل مسائل پیچیده** است .
- اغلب در **مراحل نخستین يك پروژه** و یا هنگامی که **پیشرفت پروژه متوقف شده است**، حضور این افراد مورد نیاز است .
- غالباً به عنوان **بنیانگذاران شرکت ها و یا مبتکرین تولیدات جدید** دیده می شوند .
- **حضور چند ایده پرداز در يك گروه مشکل ساز** است زیرا آنها تمام وقت خود را صرف به کرسی نشاندن نظرات خود و به مبارزه طلبیدن یکدیگر می کنند .

منبع یاب Resource investigators

ویژگی های شخصیتی :

- اغلب پر شور و شوق و با حرارت و برون گرا هستند .
- هم با افراد داخل گروه و هم با افراد خارج از گروه ، به خوبی ارتباط برقرار می کنند .
- طبیعتاً " اهل مذاکره هستند .
- در یافتن فرصت های جدید و توسعه ی روابط مهارت دارند .
- اگر چه خود نظرات اساسی نمی دهند اما در گرفتن نظرات دیگران و پرورش آنها ، به طور مؤثر عمل می کنند .
- اغلب به دلیل طبیعت برون گرای خود از طرف دیگران به گرمی پذیرفته می شوند .
- شخصیت های آرامی هستند .
- حس کنجکاویشان قوی است و آماده ی دیدن امکانات در هر چیز جدید هستند .
- اگر توسط دیگران تحریک نشوند ، شور و شوقشان سریعاً از بین می رود .

کارکرد :

- برای کشف و کسب اطلاع از نظرات، پیشرفت ها و یا منابع خارج از گروه مناسب هستند .
- بهترین افراد برای برقراری ارتباط با خارج از گروه و انجام هر گونه مذاکره هستند .
- توانایی کنکاش دیگران برای کسب اطلاعات را دارند .

ارزیاب - ناظر Monitor- Evaluatores

ویژگی های شخصیتی :

- **جدی ، محتاط و ذاتاً** به دور از شور و شوق زیاد هستند .
- در تصمیم گیری کند هستند و ترجیح می دهند مسائل را بار دیگر مرور کنند .
- اغلب توانایی بالایی در **تفکر انتقادی** دارند .
- در **قضاوت زیرکانه و مد نظر گرفتن تمامی عوامل توانا** هستند .
- به **ندرت اشتباه می کنند** .
- **کارکرد :**
- برای **تجزیه و تحلیل مشکلات و سنجش نظرات و پیشنهادات مناسب** هستند .
- در **تخمین نکات مثبت و منفی انتخاب ها بسیار خوب عمل می کنند** .
- ممکن است در نظر بسیاری از افراد خارج از گروه، **خشک، خسته کننده و بیش از حد منتقد** به نظر برسند .
- بسیاری از آنها **پست های استراتژیک** را اشغال می کنند و در پست های بالا به **موفقیت می رسند** . زیرا **فردی که هیچ گاه اشتباه نمی کند کسی است که در نهایت امتیاز می گیرد** .

گروهی کاران Team Workers

ویژگی های شخصیتی :

- پشتیبانی کننده ترین اعضای یک تیم هستند .
- نرم و اجتماعی هستند و به دیگران توجه می کنند .
- بسیار قابل انعطاف هستند و توانایی زیادی در تطبیق خود با موقعیت ها و افراد گوناگون را دارند .
- حساس و باهوش و با سیاست هستند .
- شنوندگان خوبی هستند و اغلب اعضای محبوب یک گروه به شمار می روند .
- با حساسیت کار می کنند اما ممکن است در تصمیم گیری در شرایط بحرانی دودل باشند .

کارکرد :

- نقش آنان جلوگیری از مشکلات بین فردی در گروه است و در نتیجه برای افراد گروه زمینه فعالیت مؤثر را فراهم می کنند .
- اصطکاک را دوست ندارند و به شدت از آن اجتناب می ورزند . " گروهی کارانی " که مدیر ارشد می شوند کم نیستند به خصوص اگر خط مدیریت در سلطه وادارکنندگان باشد . این شرایط محیطی را فراهم می کند که در آن مهارت های سیاسی و حساس یک " گروهی کار " تبدیل به سرمایه ی واقعی می شود . به خصوص در موقعیتی که کشمکش ها آماده بروز هستند و یا به طور موقت متوقف شده اند .
- قابل پذیرش ترین و بهترین افرادی هستند که می شود در خدمت آنها بود .
- گروهی کاران تأثیری نرم کننده بر گروه دارند و وقتی آنها حضور دارند روحیه ی افراد بهتر است و بهتر با هم همکاری می کنند .

تمام کنندگان Completer – Finisher

ویژگی های شخصیتی :

- توانایی زیادی در پیگیری امور و توجه به جزئیات دارند.
- دوست ندارند کاری را که قادر به تمام کردن آن نیستند آغاز کنند.
- نگرانی های درونی آنها را تحریک می کند در حالیکه در ظاهر ممکن است آرام به نظر برسند.
- خویشتن گرای هستند و کمتر به محرک یا مشوق بیرونی نیاز دارند.
- افراد بی قید برای آنها غیر قابل تحمل هستند.
- علاقه ای به تفویض اختیارات ندارند و ترجیح می دهند تمام وظایف را خودشان به عهده گیرند.

کارکرد :

- در جایی که کارها نیاز به تمرکز شدید و دقت بالا دارد، بسیار مفید هستند.
- به گروه حس تعجیل می دهند.
- در برنامه ریزی خوب عمل می کنند.
- از طریق استانداردهای بالایی که کمال مطلوب آنهاست، دقت، توجه به جزئیات و پیگیری امور، مدیریت خوبی را عملی می کنند.

متخصصان Specialist

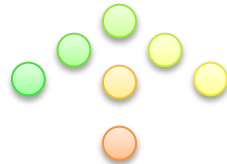
ویژگی های شخصیتی :

- متخصصان افراد متعهد و کوشایی هستند که برای داشتن مهارت‌های تکنیکی به خود می‌بالند.
- اولویت اصلی آنها حفظ استاندارد حرفه ای در کارها و پیشرفت امور است.
- آنها آنقدر به توان تخصصیشان می‌بالند که گاهی علاقه خود را به کار دیگران از دست می‌دهند.
- آنها مستعدند که به یک متخصص درجه یک تبدیل شوند.
- اما عموماً در حوزه های محدودی که تخصص دارند وارد عمل می‌شوند.

کارکرد :

- متخصصان در برخی تیمها نقشی ضروری و انکارناپذیر بازی می‌کنند.
- آنها مهارت‌های خاصی را با توجه به ماهیت سازمان یا محصول تولیدی با خود به تیم می‌آورند.
- با توجه به اینکه در کارهای تکنیکی و تخصصی بهتر از دیگران عمل می‌کنند زمانیکه در پستهای مدیریت قرار بگیرند، حکمفرمایی خواهند کرد.

دسته بندی نقش های تیمی

نقشهای طبیعی: نقشهایی که فرد به راحتی ایفاء می کند یا به صورت طبیعی رخ می دهد.

نقشهای قابل مدیریت: نقشهایی که در صورت نیاز تیم، فرد می تواند بعهده بگیرد. این نقشها را می توان برای وسیع تر شدن تجربه کار تیمی افراد توسعه داد.

نقشهای اجتنابی: نقشهایی که فرد نمی تواند به راحتی یا به طور طبیعی ایفاء نماید